

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

89

Volkan YARAMIŞ:	AB Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Ali GÜLMEZ:	Think -Tank Kuruluşları
Çağrı SAĞLAM:	Think-Tank (İklim Değişikliği)

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ALMANYA:

Almanya'nın fosil yakıtlara ve nükleere dayalı enerji üretimini azaltma stratejisinin ülkede yarattığı etkiyi azaltmayı amaçlayan yeni yenilenebilir yasası geçtiğimiz Cuma günü Alman Senatosu'ndan geçmiş olup, yenilenebilir enerji yasasındaki reformlar planlandığı tarih olan 1 Ağustos'ta yürürlüğe girebilecektir. Hükümet, önümüzdeki sekiz yıl içerisinde nükleer ve fosil yakıtların yerini yenilenebilir enerjiye bırakmasının amaçlandığı projenin beklenmeyen yan etkileriyle başa çıkabilmek için tasarının gerekli olduğunu vurgulamış ve enerji dönüşümü olarak bilinen politikalar sayesinde yeşil enerji üretiminde ciddi artış meydana geldiğini belirtmiştir.

<http://online.wsj.com/articles/germanys-upper-house-passes-renewable-energy-law-1405074056>

ROMANYA:

Romanya Enerji Bakanlığı, geçtiğimiz Perşembe günü, devlet gaz üretim şirketi ROMGAZ'ın gaz depolama kapasitesini artırmak için 25 milyon avro tutarındaki yatırımlarının %40'ını Ağustos ayının sonu itibariyle tamamlayacaklarını bildirmiştir. Romanya Enerji Bakanı Razvan Nicolescu günlük maksimum gaz üretimlerinin 30 milyon metre küp dolayında olduğunu belirtmiş ve 2014-2015 kışı için mevcut depolama seviyelerinden memnun olduğunu ifade etmiştir.

<http://af.reuters.com/article/energyOilNews/idAFL6N0PL4O920140710>

AVUSTURYA-POLONYA:

Avusturya ve Polonya'nın daha verimli binaların inşası üzerine AB yasaının uygulamadaki başarısızlıklarından dolayı para cezasıyla karşılaşacaklardır. Avrupa Komisyonu, AB hukukuna uymamaları nedeniyle Avusturya'ya karşı günlük 39.593 avro, Polonya'ya karşı ise 96.720 avro ceza uygulanması istemiyle Avrupa Adalet Divanı'na başvurmuştur. Avrupa Adalet Divanı'nın Komisyon lehine karara varması halinde, kararın verildiği tarihten başlayarak Ülkelerin AB hukukuna uygun politikaları hayata geçirecekleri tarihe kadar yukarıda belirtilen tutarlarda günlük ceza uygulanmaya devam edecektir.

<http://www.reuters.com/article/2014/07/10/us-europe-energy-fines-idUSKBN0FF17V20140710>

HIRVATİSTAN:

ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Viktoria Nuland, Avrupa ülkelerinin gaz arzı seçeneklerini çeşitlendirmeleri ve Rusya'ya olan bağımlılıklarını azaltmaları noktasında Hırvatistan'ın önemli bir rol oynayacağını belirtmiştir. 21. yüzyılda enerji merkezi (hub) olarak Hırvatistan'ın kritik bir rol oynayacağını ifade eden Nuland, arz çeşitliliği, ters akış kapasitesinin inşası ve kıta boyunca derinlemesine bağlantı ağlarının kurulmasının sağlanmasıyla her zamankinden daha fazla Avrupa enerji güvenliği için çalışılması gerektiğini vurgulamıştır.

<http://uk.reuters.com/article/2014/07/12/croatia-energy-idUKL6N0PN04L20140712>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ABD-ÇİN:

Dünyada karbon salınımı en büyük iki ülke olan ABD ve Çin sera gazı azaltımına yönelik sekiz adet ortaklık antlaşması imzalamalarına rağmen, iki taraf arasında temel farklılıklar bulunmaktadır. Çin, iklim değişikliği ile mücadelede gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında sorumluluklar bağlamında farklılaşma olması gerektiğini ileri sürmektedir. Diğer taraftan, ABD ve Çin arasında sağlanan konsensüs 1997 tarihli Kyoto Protokolünün yerini alacak yeni bir küresel iklim anlaşmasının önemli bir bölümü olacak.

<http://in.reuters.com/article/2014/07/09/usa-china-climate-change-idINKBN0FE0W620140709>

ARJANTİN-RUSYA:

Putin Rusya'nın Latin Amerika'daki etkisini tesis etmeyi amaçlayan Latin Amerika ziyareti kapsamında Arjantin ile nükleer enerji üretimi konusunda anlaşmalar imzaladı. Arjantin'de fosil yakıtlara olan bağımlılığın azaltılması ve ülkenin nükleer programının yürütülmesi için elektrik üretecek nükleer santraller inşa edilmektedir. Rosatom'un Arjantin'in Atucha III nükleer santralının ünitelerinin inşasında yer alacağı kaydedilmektedir.

<http://www.themoscowtimes.com/news/article/putin-signs-nuclear-energy-deal-with-argentina/503330.html>

BREZİLYA-ÇİN:

Çin Brezilya'nın altyapı yatırımlarında büyük rol oynama hedefinde. Çin Cumhurbaşkanı'nın Brezilya ziyareti kapsamında önemli yatırım projelerinin gündeme gelmesi bekleniyor. Enerji yatırımlarının santral ve petrol üretim projelerini içereceği kaydediliyor.

<http://online.wsj.com/articles/china-looking-to-play-larger-role-in-funding-brazils-infrastructure-1405288036>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-TÜRKİYE-TÜRKMENİSTAN:

Rusya'ya olan bağımlılığı azaltmak amacıyla, Türkmenistan ile bir enerji işbirliği anlaşması, doğalgazı Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaştıracak. Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Türkmen mevkidaşı Kurbanguly Berdimuhammedov ile geçen ay Ankara'ya yaptığı ziyarette bir araya geldi. Toplantıdan sonra konuşan Cumhurbaşkanı Gül, Türkiye'nin Avrupa pazarlarına Türkmen gazını teslim edeceğini söyledi, ancak herhangi bir detaya girmede. Ancak, Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı'ndan (TANAP) akacak Türkmen gazı, şu anda doğal gaz ihtiyacının yüzde 60'ının Rusya'ya dayandığı Türkiye için bir nimet olacak. TANAP boru hattı yapım aşamasında ve 2018 yılına kadar faaliyete geçmesi planlanıyor. Dünya doğal gaz rezervlerinin yüzde 12'sine sahip olan Türkmenistan, 32 trilyon metreküp doğal gaz rezervi ile dünyanın dördüncü büyük doğal gaz üreticisi bir ülke. Türkiye Enerji Bakanı Taner Yıldız, Türkmenistan ile işbirliğini yorumlarken, potansiyel Türkmen gazı dâhil olmak üzere ek olarak TANAP ile Ankara'nın, Avrupa'ya Hazar Denizi enerji kaynaklarını taşıyan önemli bir rol oynayacağını ve Türkiye'nin coğrafi avantajlarını doğru şekilde kullanma zorunluluğu olduğunu söyledi. Türk Enerji Bakanı, Batılı tüketicilerin dünyanın toplam tüketiminin yüzde 65'ini teşkil ettiğini, buna karşılık Türkiye'nin doğu tarafında bulunan ülkelerin dünyanın tüm enerji kaynaklarının yüzde 65'ine sahip olduğunu söyledi.

<http://www.neurope.eu/article/turkmenistan%E2%80%98s-gas-will-flow-europe-turkey>

RUSYA-BULGARİSTAN-AB-ABD:

Rusya Dışişleri Bakanı pazartesi günü Moskova inşaatını desteklediği doğal gaz boru hattı üzerinde devam etmeye izin vermesi için Avrupa Birliği'ne çağırıda bulundu. Geçtiğimiz ay Bulgar hükümeti, Karadeniz ve Avrupa Birliği'ne Rus gazını taşıyacak Güney Akım boru hattının kendi bölümünün inşaatını askıya almıştı. Bulgaristan, Ukrayna-Rusya gerginliğindeki endişeler üzerine Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nin baskısı altında çalışmalarını durdurdu. Rus Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov pazartesi günü Bulgar yetkililerle görüşmesinin ardından düzenlenen basın toplantısında, görüşmelerin başarılı olduğunu umduklarını ve iyi niyet olduğunda her problemin çözülebileceğine emin olduklarını söyledi. Lavrov Bulgar gazetecilerle yaptığı bir röportajda, Avrupa mevzuatının geriye dönük olarak uygulanmaması gerektiğini, önceki bir aşamada yapılan Güney Akım Doğalgaz Boru Hattı Projesi kapsamındaki anlaşmalara engel olunmaması gerektiğini belirtti. Bulgar hükümeti tarafından yapılan açıklamaya göre, Başbakan Plamen Oreşarski pazartesi günü Lavrov ile yaptığı görüşmede, Bulgaristan'ın boru hattı ile devam etmek için Avrupa Birliği yönetmeliklerine uygun olarak her türlü çabayı devam edeceğini ifade etti.

http://www.nytimes.com/2014/07/08/business/energy-environment/russia-urges-bulgaria-to-resume-building-gas-pipeline.html?_r=0

RUSYA-AB:

Rusya Enerji Bakanlığı, Rusya Enerji Bakanı Alexander Novak ve Avrupa Enerji Komiseri Günther Oettinger'in pazartesi günkü telefon temaslarının ardından, önümüzdeki hafta sonunda ikili bir görüşme yapma kararı aldıklarını, ancak toplantı için yer ve tarih belirtilmediğini söyledi. Rusya Enerji Bakanlığı'na göre, görüşmelerde Rus-Avrupa enerji ilişkilerinin kilit konularına değinilecek. Novak daha önce kendi yaptığı telefon görüşmelerinde iki tarafın, Güney Akım doğalgaz boru hattı ile ilgili durumu görüşmek ve Avrupalı tüketicilere gaz sağlanması için yeraltı depolama tesislerine gaz pompalanması ile bağlantılı sorunların dikkate alındığı bir toplantıyı kabul etmek istediğini söylemişti. Rus devlet kontrolündeki enerji devi Gazprom, Ukrayna'yı pas geçerek transit ülkelere bağımlılığını azaltmak ve Avrupa'ya doğalgaz arzını çeşitlendirmek için Güney Akım projesini hayata geçiriyor. 2 Haziran'da AB'nin yürütme organı Avrupa Komisyonu, ilk olarak Bulgaristan'da ve daha sonra tüm AB ülkelerinde Güney Akım projesinin uygulanmasını askıya alma niyetini dile getirdi. Oettinger'in sözcüsü Sabine Berger, Avrupa Komisyonu'nun böyle bir adım için iki yasal zemini olduğunu söyledi.

<http://en.itar-tass.com/economy/739427>

RUSYA-İRAN:

İran Milli Gaz Şirketi, İran'ın doğalgaz altyapısı ve bu alandaki yatırım projelerinin uygulanmasına ilişkin olarak iki Rus şirketi ile anlaşma imzaladı. Shana ajansına göre İran Petrol Bakanı Yardımcısı Hamidreza Araqi, Rus şirketlerin yetkililerinin yakında projeyi yakından görmek için İran'a bir ziyarette bulunacağını söyledi. Bakan Yardımcısı Araqi, anlaşmalara Moskova'da düzenlenen son Dünya Petrol Konferansı sırasında Rusya'nın en büyük iki gaz şirketi ile ulaştığını, her iki tarafın da İran'da önemli projelerdeki işbirliğiyle ilgilendiğini söyledi. Ancak söz konusu Rus şirketlerinin isimleri ve anlaşmanın ayrıntıları hakkında bilgi vermedi.

<http://en.trend.az/capital/energy/2292381.html>

RUSYA-ÇİN:

Devlet petrol devi Çin Ulusal Şirketi Offshore Oil Corporation'ın bir iştiraki olan CNOOC, Sibirya'da bir sıvılaştırılmış doğal gaz projesine yönelik ekipman inşa etmek için yaklaşık 1,6 milyar dolar tutarındaki bir anlaşma imzaladı. CNOOC sitesinde çarşamba günü yayınlanan bir açıklamada, anlaşmaya göre CNOOC Offshore Petrol Mühendislik Şirketi Rus Arktik Yamal bölgesindeki proje üzerinde sıvılaştırma işlemi için "çekirdek modüller" inşa edecek. Diğer yandan Rusya'nın en büyük ikinci gaz üreticisi Novatek, Fransa'nın Total ve Çin'in en büyük enerji grubu olan devlete ait Çin Ulusal Petrol Şirketi CNPC ile 27 milyar dolarlık Yamal LNG projesini geliştiriyor. 5,5 milyon ton yıllık kapasite ile ilk üretim birimi 2017 yılında açılacak.

<http://www.themoscowtimes.com/business/article/china-russia-sign-16bln-deal-on-siberian-lng-project/503249.html>

ORTA DOĞU & KUZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

SUUDİ ARABİSTAN:

Ekonomik analistler, gelecek yıllarda Suudi Arabistan'ın küresel ekonomi için ne kadar önemli olduğunu ısrarla vurgulamaktalar. 2014 yılının ilk yarısında Amerika, Suudi Arabistan'ı geçerek dünyanın en önde gelen petrol üreticisi oldu. Bu durum, Amerika'nın Riyad'a olan bağımlılığını azaltacak ve çok yakında ihracatçı konuma geçmesini sağlayacaktır.

<http://www.dailyfinance.com/2014/07/12/the-world-still-needs-saudi-arabias-oil/>

İSRAİL:

Sahadaki ortakların söylediğine göre, İsrail'in Leviathan sahasının tahmin edilen doğal gaz rezervi % 16'ya kadar arttı. Leviathan, 2010 yılında, İsrail'in Akdeniz kıyısında geçtiğimiz on yılda bulunan dünyanın en geniş deniz gaz sahası ve İsrail'in enerji bağımsızlığına büyük katkısı olacak gibi. Üretimin 2017 yılında başlaması planlanıyor.

<https://uk.finance.yahoo.com/news/israels-leviathan-gas-reserves-estimate-090415175.html>

İRAN:

Cuma günü, bir enerji izleyicisinden alınan verilere göre İran petrol ihracatı geçtiğimiz ekim ayından bu yana en düşük seviyeye düştü. İran ile altı dünya gücü arasındaki ve 20 Temmuz'da sona erecek nükleer anlaşmasına göre İran'ın altı aydan fazla bir süredir günlük 1 milyon varil ham petrol ihraç etmesi gerekiyor. Uluslararası Enerji Ajansı'nın aylık petrol piyasası raporuna göre İran'ın ham ve işlenmiş petrol ihracatının % 26 düşerek Temmuz'da günlük 1,08 milyon varil olarak gerçekleşti ki bunda da iki büyük Asyalı alıcının eksikliği söz konusu.

<http://www.nasdaq.com/article/irans-oil-exports-drop-to-lowest-level-since-october-20140711-00179>

İRAK:

Uluslararası Enerji Ajansı'na göre Irak, Kuzey Bölgesindeki çatışmaların petrol operasyonlarını zora soksa da güneyden gerçekleşen nakliyatların, güneydeki teknik engelleri de bir tarafa bırakarak üretimi arttırıp yaklaşık 2,6 milyon varillik üretimi sağlamak zorunda olduğu ifade ediliyor ki temmuz ayında bu 2,42 milyon varil/gün olarak gerçekleşti.

<http://www.timesofoman.com/News/36495/Article-Iraq-crude-oil-exports-to-rebound-in-July-International-Energy-Agency>

http://www.wri.org/sites/default/files/AR_fact%20sheet%20summary%20v3.pdf

ELEKTRİK ÜRETİMİNDE CO₂ EMİSYONLARINI AZALTMA FIRSATLARI: ARKANSAS ÖRNEĞİ

Başkan Obama Haziran 2013'te ABD'NİN ilk ulusal iklim planını açıklamıştı. Bu plan altında Çevre Koruma Ajansı (EPA) elektrik santralleri için karbon ve kirletme standartları belirleyecekti. EPA, Eylül 2013'te yeni kurulacak santraller için standartları belirledi ve Haziran 2014 itibariyle de mevcut santraller için standartlar belirlemesi beklenmekteydi. Plana göre, önce EPA standartları belirleyecek, daha sonra eyaletler ise kendi planlarını hazırlayıp geliştirerek gerekli olan emisyon indirimini gerçekleştireceklerdir. Bu bültende, Arkansas eyaleti inceleme altına alınmıştır.

Gelecek Standartlar:

EPA, işletmedeki santraller için standartları henüz belirlememiştir; ancak Arkansas'ın 2020 yılı emisyonlarını 2011 yılı seviyesine göre %35 ile %54 arasında azaltması beklenmektedir.

Arkansas'taki Elektrik Üretimi Emisyonlarını Düşürmenin Beş Yolu

Mevcut doğalgaz santrallerinin daha fazla kullanılmasını sağlamak;

Arkansas'ın en verimli doğalgaz santralleri, 2012 yılında üretebileceklerinden çok daha az elektrik üretmişlerdir. Santralleri %75 kapasite ile kullanmak emisyonları %30 oranında azaltabilir.

Daha fazla kombine çevrim santrali kullanmak;

Arkansas'ta mevcuttakinden daha fazla kombine çevrim santrali (KÇS) kurulabilir. KÇS kullanımının %33 oranında artırılması, 2020 yılı emisyonlarını 2011 seviyesine göre %2 azaltacaktır.

İşletmedeki kömür santrallerinin verimliliğini artırmak;

İşletmedeki kömür santrallerinde ekipmanların yenilenmesi ve diğer işletme sistemi yeniliklerinin uygulanması ile beraber elektrik üretiminde verim artırılabilir. Santral veriminin %2,5 oranında artırılması 2020 yılı emisyonlarını 2011 seviyesine göre %1 azaltacaktır.

Enerji verimliliği hedeflerini karşılamak;

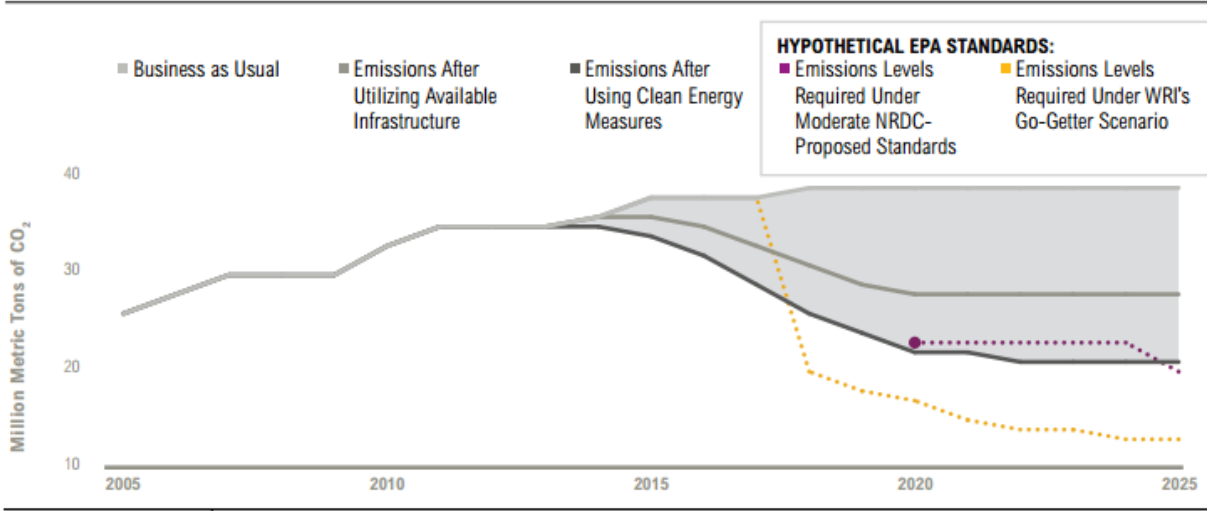
Eyaletin enerji verimliliği standartları, tüketicilerin enerji tasarrufu yapmasına yardımcı olacak programların uygulanması için yatırımcıların sahip oldukları tesisleri gerekli kılmaktadır. Eğer Arkansas'taki tüm tesisler 2015 yılından itibaren eyaletin verimlilik hedefine uyum sağarlarsa, artırılması 2020 yılı emisyonları 2011 seviyesine göre %7 azaltılmış olacaktır.

Yenilenebilir Enerjinin kullanımını artırmak;

Arkansas, yeni stratejiler uygulayarak, rüzgar ve güneş de dahil olmak üzere yenilenebilir kaynakların kullanımında yeni gelişmeleri teşvik edebilecek fırsatlara sahiptir. Eğer eyaletin elektrik üretiminin %15'i yenilenebilir kaynaklardan sağlanırsa; 2020 yılı emisyonları 2011 seviyesine göre %9 oranında azalmış olacaktır.

SONUÇ:

Kısa vadede, eyaletin enerji verimliliği politikaları emisyonları azaltmak için iyi bir ilk adım olarak düşünülse de, hala daha fazlasının yapılması imkanı bulunmaktadır. Emisyonları azaltmak için ek stratejilerin uygulanmasıyla, Arkansas EPA standartları karşısında daha iyi bir pozisyon elde edebilir. Zaten Arkansas, verimliliği sağlayarak, yenilenebilir enerji kullanımını teşvik ederek ve atıl kaynaklardan yararlanarak, EPA standartlarını yakın-orta vadede karşılayabilecek seviyeye gelmiştir.

<http://www.brookings.edu/research/opinions/2014/07/08-china-russia-gas-ebinger-boersma>

Brookings Institution

ÇİN – RUSYA ARASINDA İMZALANAN DOĞAL GAZ ANLAŞMASI ÇEKİM MERKEZİNİN BATI'DAN UZAKLAŞTIĞINI GÖSTERİYOR

Rusya ile Çin arasında doğal gaz teslimi ile ilgili yapılan anlaşma birçok ülke tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Yaklaşık on yıldır sürdürülen pazarlıklar sonucunda Rusya tam da Ukrayna ile ilgili politikalarının sonucunda AB ve ABD ile arasının bozulduğu bir dönemde Çin ile anlaşma yaparak rahatlama fırsatı elde etti.

Başlangıç aşamasında Brüksel'e gelen haberler anlaşmanın henüz yapılmadığı ancak görüşmelerde ilerleme kaydedildiği yönünde olmasına rağmen sonrasında anlaşmanın yapıldığı bilgisi geldi.

Tam kontrat miktarlarının belirlendiği açıklanmasına rağmen aslında miktarların açıklanmadığı şüphesi de bilgi alanlar tarafından yorumlanmaktadır. Açıklanan bilgi ise Çin ile Rusya arasında teslimatına 2018 yılında başlanacak ve senelik 38 milyar metreküp doğal gazı 30 yıl boyunca 400 milyar dolara verecek bir anlaşma olduğudur. Analizciler Çin'in sınırlarına getirilecek olan doğalgazın mmBtu'süne 10 ile 11 dolar ücret ödeyeceğini tahmin etmektedir. Buna karşın Avrupa fiyatları 10 – 12 dolar / mmBtu arasında değişmektedir. Çin teslimat fiyatlarının 12 dolar / mmBtu olması durumunda Çin, 13,30 dolar / mmBtu ile son 19 ayın en düşük fiyatlarında seyreden spot LNG fiyatları ile rekabet edebilecek bir fiyatla doğal gazı almış görülmektedir.

Ayrıca Rusya doğal gaz boru hattının Çin'in öngörülen doğal gaz talebinin yaklaşık %10'unu karşılayabileceğini belirtmekte yarar görülmektedir. Yine de Çin'in Rusya'dan ve diğer kaynaklarda boru hatları ile ve LNG ile doğal gaz temin etmesi Çin'in hava kalitesini yükselterek kömür bağımlılığını azaltacaktır.

Anlaşmanın birçok detayının belirsizlikler barındırması ekonomisi hakkında mantıklı değerlendirmeleri imkânsız hale getirmektedir. Ancak bu durumun AB ve ABD için önem arz ettiğini düşünmemekteyiz. Rusya ile Çin arasında imzalanan anlaşma aslında enerji talebinin artık Asya pazarına kaymakta olduğu önümüzdeki yıllarda AB ve ABD'nin talebinin düz bir seyir izleyeceği veya düşüceği düşünüldüğünde normal karşılanması gereken bir durumdur.

Rusya, AB pazarındaki hakim rolünün AB liderleri tarafından kendi paylarının azaltılması karşılığında %30 daha fazla ödemeyi göze almadıkları sürece devam edeceğini düşünmektedir.

Açıkçası Rusya, Çin ile imzaladığı anlaşma ile uzun dönemli olarak Avrupa pazarına alternatif olarak büyüme imkanı kazanmış durumdadır. Ayrıca Çin'de gerçekleşmesi öngörülen talep artışının bir kısmını enerji güvenliği sağlanmış bir kaynaktan almaya başlayacaktır.